

Nr 75.

Av herr **Åqvist**, om hänförande av anstalter för lokalt luftskydd till gemensamma ordnings- och hushållningsangelägenheter, som avses i kommunallagarna.

Iakttagelsen att statsmakterna icke — eller i varje fall icke utan stor svårighet — direkt kunna sörja för ett tillfredsställande lokalt luftvärn på ett stort antal av de platser, där ett sådant måste anses nödvändigt eller högst önskvärt, har lett till en rad åtgärder avseende att uppmuntra det enskilda initiativet till ingripande. Stora förmåner i skatteavseende beslötos sålunda 1938 för gåvor till luftvärnet. Motionerna om sådana förmåner blevo emellertid avslagna i vad de rörde befrielse från kommunala skatter. Som skäl härför anförde bevillningsutskottet (utl. nr 20 sid. 7), att en minskning av de kommunala intäkterna för att uppmuntra det lokala luftskyddet skulle framtinga en ökad kommunal uttaxering och sålunda på en omväg påtvinga kommunerna uppoffringar för ett ändamål, vilket — för att citera kammarrättens utlåtande i ämnet — »i likhet med försvaret i övrigt utgör en rent statlig uppgift, varmed kommunerna — — — sedan gammalt ansetts icke äga taga någon befattning».

Det torde stå utom allt tvivel, att det citerade uttalandet återger gällande rättspraxis, varför en kommun för närvarande icke kan anslå medel till luftskyddsändamål utan att riskera upphävande av beslutet. Det förefaller mig emellertid värt att ifrågasätta, huruvida denna rättspraxis motsvarar de aktuella förhållandena. Såväl det fasta luftvärnet som det organiserade luftskyddet ha i realiteten en lokal karaktär på helt annat sätt än sådana försvarsutgifter — exempelvis anslag till skytteväsendet — som en gång givit anledningen till den anförda lagtolkningen. Snarare torde det vara principiellt riktigt, att alla verkligt lokala anstalter för luftvärn och luftskydd räknas till kommunernas »gemensamma ordnings- och hushållningsangelägenheter». Det måste betecknas som ologiskt, att en kommun utan vidare kan låta inreda skyddsrum i sina fastigheter men icke anskaffa material, som skulle göra det mindre sannolikt att dessa skyddsrum kunna behöva tagas i bruk. Lika omotiverat förefaller det, att anslag till övningar för luftskyddspersonal icke skola vara lika tillåtliga som anslag till polis- eller brandväsen.

Synpunkter, liknande dem som ovan anförts, ha också kraftigt framträtt under det arbete för att organisera frivilligt luftvärn och luftskydd, som under 1938 ägt rum på många håll i vårt land. Vid detta arbete ha de erforderliga medlen i regel anskaffats på så sätt, att en kommitté riktat en vädjan till samtliga fastighetsägare om bidrag, beräknade efter fastighetens brandförsäkringsvärde. Det har då framstått som föga rimligt att en stor fastighetsägare, kommunen själv, saknat rätt att deltaga i sammanskottet.

Det förefaller troligt, att den ändring av rättspraxis som erfordras, icke kan komma till stånd utan lagändring. Då luftskyddets ordnande är en fråga, som icke tål uppskov, tillåter jag mig föreslå riksdagen att direkt antaga en lagändring, som möjliggör kommunala anslag till luftskyddsändamål, varvid jag uttalar den förhoppningen att vederbörande utskott må föranstalta om utformande av lämplig lagtext.

Med anledning av det anförda får jag härmed föreslå,

att riksdagen ville för sin del antaga ett sådant tillägg till 3 § av lagen om kommunalstyrelse på landet, 3 § av lagen om kommunalstyrelse i stad samt 3 § av lagen om kommunalstyrelse i Stockholm, att till gemensamma ordnings- och hushållningsangelägenheter må hänföras även anstalter för lokalt luftskydd.

Stockholm den 20 januari 1939.

Ernst Åqvist.
